



«یار مهربان» غریب آشنا حتی برای دانشجویان

با برگزاری نمادین هفته کتاب و برنامه‌های مشابه در این حوزه نیز نمی‌توان به راحتی حال عمومی سرانه مطالعه در کشور را بهبود بخشید.

با برگزاری نمادین هفته کتاب و برنامه‌های مشابه در این حوزه نیز نمی‌توان به راحتی حال عمومی سرانه مطالعه در کشور را بهبود بخشید.

خبرگزاری فارس از تبریز- موسی کاظم زاده؛ امسال بیست و هفتمین دوره هفته کتاب با شعار «حال خوش خواندن» همچون سال‌های گذشته با اجرای ویژه برنامه‌های مختلفی از سوی نهادها و مراکز فرهنگی هنری در سراسر کشور و در راس آنها خطه آذربایجان آغاز شده است.

با این حال، براساس اطلاعات و آمارهای موجود سرانه مطالعه در کشورمان و در راس آنها در آذربایجان رضایت بخش نبوده و در وضعیت هشدار قرار گرفته است.

از سویی همچنین براساس داده‌ها و آمارهای اعلامی، هر چند آمار دقیقی از سرانه مطالعه کتاب در کشورمان و در این میان استان‌ها ارائه نمی‌شود، ولی براساس آمار موجود میزان سرانه مطالعه در ایران، در حدود 2 تا 79 دقیقه متغیر اعلام می‌شود که به باور متخصصان و دست‌اندرکاران این حوزه علت این همه اختلاف عجیب و غریب این آمار نیز بیشتر از هر چیز نشان‌دهنده تقلای برخی مسوولان و دستگاه‌ها برای ارائه تصویری بهتر از مطالعه در جامعه از یکسو و شاید تلاش برخی دیگر برای هرچه بیشتر بحرانی‌تر جلوه دادن این واقعیت باشد.

با این وجود در همین راستا به عقیده بسیاری از کارشناسان و فعالان این عرصه موضوع مطالعه و کتابخوانی در کشورمان در مراسم و مناسبت‌های مختلف به ویژه در روز کتاب و کتابخوانی و هفته کتاب همیشه و در همه حال به مقدار فراوان، دفعات و شیوه‌های مختلف از طریق تریبون‌های مختلفی چون رسانه‌ها، شبکه‌های اجتماعی، محافل عمومی و تخصصی مطرح شده و می‌شود اما به دلایل مختلف که به بخشی از آنها در مقدمه این گزارش نیز به آن تاکید شد در سرتاسر ایران و به ویژه در استان آذربایجان شرقی سرانه مطالعه همچنان کم و در حد متوازن نبوده و به نوعی در وضعیت هشدار قرار دارد.

بنابراین، باز هم هفته کتاب را بهانه قرار دادیم، برای کنکاش اینکه چرا ملت ایران و در راس آنها آذربایجانی‌ها و در این میان دانشجویان کتاب نمی‌خوانند؟! در ادامه با توجه به شعار هفته کتاب سال جاری که تحت عنوان «حال خوش خواندن» انتخاب شده؛ در گزارش میدانی، تحلیل و گفت‌وگو با تنی از دانشجویان دانشگاه‌های شهر تبریز به کم و کیف مطالعه کتاب و سرانه مطالعه در این خطه می‌پردازیم.

سرزمین آذربایجان، روزی روزگاری نه چندان دور، یعنی حدود 8۰۰ سال پیش، به خاطر نقش و جایگاه بزرگترین و ارزشمندترین مجموعه فرهنگی و آموزشی جهان اسلام یعنی ربع رشیدی، پرچمدار مهد تمدن، فرهنگ، علم و دانش بشری در جهان بوده است.

یار مهربان غریب آشنا حتی برای دانشجویان

محمد اکبری دانشجوی رشته کتابداری در این خصوص در گفت‌وگو با گزارشگر فارس علت مطالعه کم و یا عدم مطالعه کتاب‌های غیر درسی از سوی دانشجویان و دیگر اقبال مختلف جامعه گفت: وقتی دستگاه‌های متولی و در این میان آموزش و پرورش در همان دوران کودکی، افراد را با کتاب و فرهنگ مطالعه و کتابخوانی بیگانه به بار می‌آورد، وضعیت مطالعه بهتر از این نخواهد شد.

وی در ادامه با تاکید بر اینکه امروزه آموزش و پرورش با طرح و اجرای آموزش به شیوه هوشمندسازی مدارس، میزان علاقمندی و تشویق دانش‌آموزان به مطالعه غیردرسی را کاهش می‌دهند، تصریح کرد: خانواده، مدرسه و محیط آموزشی از جمله نخستین محیط برای شکل‌گیری نوع برخورد با کتاب و فرهنگ کتابخوانی است و از عوامل موثر در

ایجاد عادت به مطالعه است.

این دانشجوی در بخش دیگر سخنان خود به وضعیت کتاب و کتابخوانی در دانشگاه‌ها اشاره کرد و بیان داشت: متأسفانه امروز دانشجویان همچون دیگر اقشار مختلف جامعه کمتر به مطالعه کتاب غیردرسی روی می‌آورند، بنابراین با توجه به شرایط موجود، وجود تنگناهای نظام آموزشی و ذهنیت غلط در جامعه، اگر ده‌ها برنامه مختلف هم در مراسم و مناسبت‌های مختلف برگزار بشود، باز هم به راحتی نمی‌توان وضعیت کنونی فرهنگ مطالعه و کتابخوانی در بین دانش‌آموزان، دانشجویان و دیگر آحاد جامعه بهبود بخشید.

مسئولان و دستگاه‌های متولی بیدار شوند

علی کریمی دیگر دانشجوی رشته حوزه علوم انسانی یکی از دانشگاه‌های شهر تبریز نیز در این ارتباط و گفت‌وگو با خبرنگار فارس در تبریز در خصوص اینکه چرا آذربایجانی‌ها و در این میان دانش‌آموزان و دانشجویان این روزها کمتر کتاب می‌خوانند، معتقد است: امروزه با توجه به گسترش شبکه‌های اجتماعی و مجازی دیگر فرصتی برای خانواده‌ها، دانش‌آموزان و حتی دانشجویان باقی نمی‌ماند که چند سطر کتاب غیر درسی مطالعه کنند.

وی در ادامه با تأکید بر اینکه وقتی یک فردی روزانه به طور متوسط 5 تا 6 ساعت وقت خود را با شبکه‌های اجتماعی سپری می‌کند، دیگر وقت، حال و حوصله‌ای برای آن نمی‌ماند که کتاب بخواند، یادآور شد: این ایام دانش‌آموزان و حتی دانشجویان با وجود مشوق‌های لازم باز هم به زور کتاب‌های درسی خویش را مطالعه می‌کنند، چه برسد که کتاب‌های غیردرسی را مطالعه داشته باشند.

این دانشجوی استان آذربایجان شرقی در بخش دیگر سخنان خود اضافه کرد: در کشورهایی که سرانه مطالعه آنها رو به رشد و در حد خوب است، مسئولان و دستگاه‌های متولی در این حوزه نیز با مطالعه راهبردهای آن کشورها می‌توانند، با تدوین برنامه‌های کوتاه و بلند مدت می‌توانند در این راستا حال ناخوش فرهنگ مطالعه در کشورمان را بهبود بخشند.

لذت در آن سوی شبکه‌های مجازی

فاطمه محمدی دانشجوی رشته ادبیات این استان نیز در این زمینه و گفت‌وگو با فارس در پاسخ به این پرسش اینکه در روز به غیر از کتاب‌های درسی چقدر کتب غیردرسی را مطالعه می‌کنید، می‌گوید: برای موفقیت در رشته ادبیات اساتید و صاحب‌نظران این بخش اعلام می‌کنند که در کنار مطالعه کتب درسی به مطالعه کتب غیردرسی از جمله کتاب‌هایی در زمینه داستان، شعر و رمان بپردازیم که متأسفانه این روزها کمتر دانشجویی را می‌توان در این ارتباط پیدا کرد که در ماه چند صفحه کتاب غیردرسی مطالعه داشته باشند.

وی در ادامه با تأکید بر اینکه در حال حاضر دیگر کتب غیردرسی در گوشه‌خانه‌ها و کتابخانه‌ها خاک می‌خورد، افزود: امروزه لذت دیگر در آن سوی شبکه‌های مجازی است، چرا که در سال‌های اخیر کمتر می‌توان دانش‌آموز، دانشجو و حتی والدین را یافت که از تماشای تلویزیون، جستجو در اینترنت، تلگرام و بازی‌های کامپیوتری خسته شده باشد و ذره‌ای از وقت روزانه خود را به مطالعه کتاب سپری کرده باشد.

با این حال، بر اساس دیدگاه‌ها و نکته‌نظرات و به خصوص صحبت‌های که در گزارش میدانی با جمعی از دانشجویان دانشگاه‌های شهر تبریز داشتیم به این نتیجه می‌رسیم که این روزها و سال‌های اخیر، نسل امروز و دیروز خیلی از پارمهربان فاصله گرفته‌اند.

در هر صورت افزون بر آنچه گفته شد، عدم درک درست خانواده از کتابخوانی، ضعف عملکرد آموزش و پرورش، گسترش فضای مجازی، انتشار کتاب‌های بی‌محتوا، رشد رمان‌های حاوی مطالب زرد و فاقد ارزش ادبی، اوضاع مالی و معیشتی بد خانواده‌ها، گران بودن کتاب، تجهیز نکردن اماکن عمومی به کتاب و عدم سیاست‌های تشویقی درست، عدم امنیت ناشر و مؤلف و ... از جمله علل کم‌آقبالی دانشجویان، مخاطبان کودک، جوان و نوجوان و حتی خانواده‌ها به سمت کتاب و فاصله گرفتن نسل جدید از فرهنگ کتابخوانی شده است.

در فرجام سخن باید، گفت که با توجه به آمارهای موجود و به ویژه دیدگاه و نظرات دانشجویان استان آذربایجان شرقی

به نظر می آید، با وجود برگزاری و برپایی این همه برنامه در هفته کتاب و به ویژه برپایی چندین نمایشگاه بین المللی کتاب در شهر اولین ها، متأسفانه، حال عمومی سرانه مطالعه در کشورمان و در این میان استان آذربایجان شرقی، نباید هم خیلی خوب باشد.